

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

De President van de Algemene Rekenkamer
Postbus 20015
2500 EA Den Haag

Directie Begrotingszaken

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.minfin.nl

Datum **14 SEP 2009**

Betreft Conceptrapport "Verantwoording en toezicht bij rechtspersonen met een wettelijke taak, deel 5: Terugblik 2009"

Ons kenmerk
BZ/2009/702U

Uw brief (kenmerk)
9004848 R

Bijlagen 2

Geachte mevrouw Stuiveling,

Conform het verzoek van de waarnemend president, drs. G.M. de Vries, ontvangt u, mede namens mijn ambtgenoot van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en alle andere ministers die dit aangaat, de bestuurlijke reactie op de conclusies en aanbevelingen in het algemene deel van uw terugblikonderzoek (Terugblik 2009), naar aanleiding van uw rapport "Verantwoording en Toezicht bij rechtspersonen met een wettelijke taak, deel 5, 2006" (RWT5). In de bijlage zijn de reacties opgenomen van de ministers op de onderdelen van uw rapport die specifiek hun departement betreffen.

1. Uw conclusies en aanbevelingen

Met genoegen constateren wij dat u ten opzichte van RWT5 verdere verbetering ziet van het toezicht en de verantwoording bij RWT's. Uw terugblikonderzoek bevestigt het positieve beeld van 2006. U concludeert in het overzicht "stand van zaken onderzochte thema's 2005 en 2008", dat het toezicht voldoende is ontwikkeld en er voldoende inzicht in de rechtmatigheid is. In punt 2 van deze brief wordt nader ingegaan op de rechtmatigheid.

Ook op het gebied van de publieke verantwoording door RWT's constateert u vooruitgang waardoor uw oordeel op basis van de door u onderzochte verantwoordingscyclus van beperkt inzicht naar voldoende inzicht gaat.

In het RWT5 onderzoek concludeerde u dat de toezicht- en verantwoordingsstructuur vrijwel geheel voldoet aan de wet- en regelgeving. In dat onderzoek constateerde u ook een voldoende zicht op prestaties.

Uw positieve oordeel nu in dit terugblikonderzoek op deze punten is een ondersteuning voor de inspanningen die door departementen zijn en worden geleverd op het gebied van een toezicht-

en verantwoordingsstructuur die bewindspersonen in staat stelt hun verantwoordelijkheid te dragen voor de borging van publieke belangen bij de taakuitvoering door RWT's.

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk
BZ/2009/702 U

In dit terugblikonderzoek brengt u opnieuw uw standpunt van het RWT5 onderzoek onder de aandacht op het gebied van de bedrijfsvoering van RWT's en de verantwoording naar het parlement. U wijst er op dat hier sprake is van beperkt respectievelijk weinig inzicht. U ziet hier mogelijkheden voor verbeteringen. In dit licht komt u met het voorstel om in de departementale jaarverslagen een verklaring per RWT op te nemen over zijn functioneren. Benadrukt wordt dat de primaire verantwoordelijkheid voor het bereiken van de maatschappelijke doelstellingen bij de RWT's zelf ligt. Zij verantwoorden zich over hun taakuitoefening doorgaans via een openbaar jaarverslag aan de samenleving en aan belanghebbenden¹. Van belang daarbij is een goed werkend systeem van *checks and balances* (de interne *governance*). De overheid borgt de publieke belangen op systeemniveau. De relatie tussen de verantwoordelijke minister en de RWT wordt daarbij bepaald door de specifieke wet- en regelgeving. Toezichtvisies sluiten hierbij aan. Ook de wijze van verantwoording naar het parlement is geregeld in de voor de RWT geldende wet- en regelgeving. In de bestuurlijke reactie bij uw RWT5 onderzoek werd aangegeven dat het beleid erop gericht is om met zo min mogelijk voorschriften, controles en informatieverplichtingen een goede taakuitoefening en een adequate informatievoorziening aan het parlement te borgen. Voor een meer uitgebreide uiteenzetting wordt verwezen naar dit kabinetsstandpunt.²

U beveelt aan per RWT een verklaring in de toezichtsbijlage af te geven - een soort *in control statement* van de minister - en in het jaarverslag expliciet te vermelden of bij een RWT alles op orde is, in plaats van de nu gehanteerde uitzonderingsrapportage.

De informatie over RWT's in het departementale jaarverslag heeft inderdaad het karakter van uitzonderingsrapportage. Het departementale jaarverslag heeft niet de functie om integraal over het functioneren en presteren van deze rechtspersonen te rapporteren. Het is daarvoor niet bedoeld en het is ook niet wenselijk. Zoals ik hiervoor heb aangegeven bepaalt het specifieke wettelijk kader geldend voor een RWT de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de minister ten aanzien van die RWT's en daarmee ook de mate waarin verantwoording aan het parlement wordt afgelegd. Het afleggen van verantwoording kan en zal in het algemeen langs andere wegen verlopen dan het departementale jaarverslag. De cyclus loopt in meestal niet gelijk. Ook bij de verantwoording van het toezicht moet het specifieke wettelijk kader leidend zijn. In een aantal sectoren vindt deze verantwoording bijvoorbeeld plaats door de verslagen van inspecties en van andere toezichthoudende organen met de visie van de verantwoordelijke minister aan het parlement aan te bieden. Deze lijn is ook nadrukkelijk met

¹ Brief aan de Tweede Kamer, vergaderjaar 2006-2007, 30850, nr.26, over de publieke verantwoording

² Bestuurlijke reactie bij het RWT5 onderzoek, Tweede Kamer, vergaderjaar 2006-2007, 30850, nr.2 blz. 59-65.

de Tweede Kamer in het Algemeen Overleg van 14 juni 2007 naar aanleiding van het RWT5 onderzoek³ besproken. Aan deze lijn willen wij vasthouden te meer daar de rechtmatigheid van de RWT's nu voldoende is geborgd. Bovendien sluit deze lijn aan op de eigen verantwoordelijkheid, de taakuitvoering op afstand, en de vaak bewust gekozen onafhankelijkheid van een RWT, alsmede bij het beleid om de toezicht- en verantwoordingslasten zoveel mogelijk te beperken. In het hiervoor genoemde AO heeft de Kamer ook aangedrongen op vermindering van de regeldruk voor RWT's. Van belang hierbij is het Coalitieakkoord dat inzet op een beleid naar een andere wijze van regelgeven, van toezicht en controle. Dit uit zich onder meer in het tegengaan van bestuurlijke drukte, meer vertrouwen in uitvoerende instanties en in de personele taakstellingen⁴.

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk
BZ/2009/702 U

Wel zal met betrekking tot de bijlage Toezichtrelaties bij het departementale jaarverslag de voorgeschreven rapportagevorm - een uitzonderingsrapportage - worden verhelderd. In de toelichting dienaangaande in de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) zal expliciet gewezen worden op aspecten van rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid en in het bijzonder op hetgeen voortvloeit uit de specifieke taken van de RWT's.

Ook wordt naar aanleiding van uw aanbeveling gezien of het mogelijk en doelmatig is om gegevens van tariefgefinancierde ZBO's ter informatie op te nemen bij het departementale jaarverslag. Ditzelfde geldt ook voor het opnemen van informatie over de ontwikkeling van de vermogenspositie bij ZBO's. Daarbij wordt opgemerkt dat voor tariefgefinancierde ZBO's de verantwoording over de uitgaven al loopt via de voor de ZBO geldende wettelijke voorschriften. Wat betreft de gegevens over de financiële omvang van de premiegefinancierde sector (waarover de verantwoording niet via het jaarverslag plaatsvindt) wordt gemeld dat deze al in de departementale jaarverslagen van SZW en VWS zijn opgenomen⁵.

Voorts heb ik in het kader van de transparantie en toegankelijkheid van informatie in de RBV 2010 opgenomen dat voor de ZBO/RWT bijlagen in de toekomst bij het jaarverslag de links naar de jaarverslagen van deze organisaties dienen te worden opgenomen.

2. Rechtmatigheid

Uitgangspunt voor het kabinet is de borging van het inzicht in de rechtmatigheid, door een rechtmatigheidsverklaring per RWT. Zoals afgesproken in het bovenvermelde AO wordt er naar gestreefd de openstaande rechtmatigheidsvragen op te lossen. Alle departementen spannen zich in voor een 100% dekking.

In de appendix is een tabel opgenomen met de stand van zaken medio 2009. Deze tabel laat zien dat mijn toezegging zoals gedaan tijdens bovengenoemd AO is gerealiseerd. Dat neemt

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2006-2007, 30850, nr.25

⁴ Pijler 6: De overheid als bondgenoot en een dienstbare publieke sector, Coalitieakkoord tussen de Tweede Kamerfracties van CDA, PvdA en ChristenUnie van 7 februari 2007

⁵ Bij andere departementen zijn geen premiegefinancierde RWT's

niet weg dat de rechtmatigheid bij (nieuwe) RWT's voor het kabinet een voortdurend punt van aandacht zal blijven.

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk
BZ/2009/702 U

Zoals ook in de bestuurlijke reactie bij RWT5 is aangegeven, wordt ten aanzien van reviews een risicogerichte aanpak gehanteerd. De inmiddels ingevoerde Wet Toezicht Accountantsorganisaties (Wta), en analoog daaraan de beroepsregelgeving van het NIVRA, heeft de kwaliteitsbewaking in het beroep en het toezicht op het beroep versterkt. De behoefte aan en de noodzaak tot reviews is daarmee afgenomen. Naar aanleiding van deze ontwikkelingen wordt het reviewbeleid herzien.

3. Specifieke punten

Kaderwet ZBO's

De inwerkingtreding van de Kaderwet ZBO's is - zoals u terecht constateert - voor de ZBO's die tevens RWT zijn een belangrijke mijlpaal geweest. Ten aanzien van ZBO's (tevens RWTs) die niet (direct) onder de Kaderwet vallen, omdat er sprake is van opheffing of heroverweging, kan ik namens mijn ambtgenoot van BZK melden dat zij het van groot belang vindt om vakdepartementen daarover te adviseren, de consistentie van de toepassing van de Kaderwet ZBO's te bewaken en de voortgang van het traject van heroverweging c.q. beëindiging te volgen. Evenals in 2008 is gebeurd, zal BZK daarom ook bij het jaarverslag 2009 rapporteren over de 45 (clusters van) ZBO's, die niet (direct) onder de Kaderwet worden gebracht. Daarbij zal ook worden aangegeven waar de taken van de ZBO's die worden opgeheven, worden ondergebracht. Het streven is erop gericht het traject van heroverweging voor het najaar van 2011 te hebben afgerond. Over de termijn van het beëindigen van ZBO-taken zijn geen algemene uitspraken te doen. In een aantal gevallen is beëindiging afhankelijk van externe ontwikkelingen (bij voorbeeld vermindering van de omvang van de doelgroep).

U maakt melding van "enige casussen" waar taken zouden zijn teruggegaan naar het verantwoordelijke ministerie om daarna weer met mandaat te worden uitbesteed. Dergelijke casussen zijn mijn ambtgenoot niet bekend.

Ter informatie zij hier nog vermeld dat de evaluatie van de Kaderwet ZBO's in 2012 gereed moet zijn en in de loop van 2011 zijn beslag zal krijgen.

Integriteit

De zorg voor integriteitbeleid bij RWT's is de primaire verantwoordelijkheid van de RWT's zelf, zoals ook door u is bevestigd in het RWT5-onderzoek.

In 2006 heeft de minister van BZK aangegeven dat het Bureau Integriteitbevordering Openbare Sector (BIOS) ook ten dienste staat van de RWT's. BIOS is een onafhankelijk kennis- en ontwikkelcentrum op het gebied van integriteit en kan alle werkgevers in de publieke sector

ondersteunen en faciliteren; inclusief RWT's. BIOS ontwikkelt hiervoor diverse praktische instrumenten en handleidingen die grotendeels beschikbaar zijn gesteld via haar website.

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk
BZ/2009/702 U

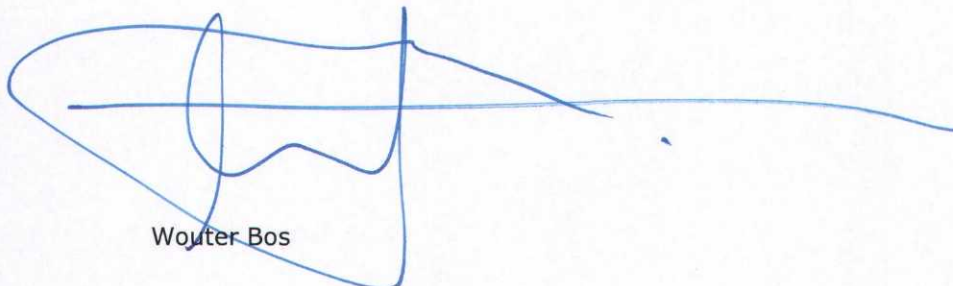
De RWT's die zich tot BIOS hebben gewend, zijn bediend. RWT's die gebruik willen maken van de diensten van BIOS blijven welkom. BIOS zal, mede op verzoek van het ministerie van BZK, op de website www.integriteitoverheid.nl en bij andere activiteiten nadrukkelijker duidelijk maken dat het bureau er ook is voor RWT's.

4. Slot

Uw terugblikonderzoek bevestigt het positieve beeld van uw laatste RWT - onderzoek. De door u daarmee afgeronde RWT - strategie blijkt zeer succesvol te zijn. De aandacht voor RWT's is nu stevig verankerd binnen de departementen. Uw strategie heeft daarmee tot een blijvend effect geleid.

Hoogachtend,

De minister van Financien,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized loop on the left and a long horizontal stroke extending to the right.

Wouter Bos

1. Bestuurlijke reactie van de minister van Buitenlandse Zaken op de conclusie en aanbevelingen in hoofdstuk 9

Financiën en Buitenlandse Zaken beschouwen de FMO als een staatsdeelneming, die beheerd wordt door Financiën, waaraan door Buitenlandse Zaken subsidie wordt verstrekt. Op de besteding van de subsidies houdt Buitenlandse Zaken toezicht. Daarnaast heeft Buitenlandse Zaken samen met Financiën tweemaal per jaar een overleg met de FMO, waarin het door de FMO te voeren beleid wordt besproken. Financiën is als aandeelhouder verantwoordelijk voor het beheer van de onderneming. De FMO is verder op basis van haar banklicentie onderworpen aan toezicht van DNB.

De FMO voert geen wettelijke taken uit en is dan ook geen RWT.

U heeft in het toezicht op de FMO, inclusief de besteding van de subsidiemiddelen geen tekortkomingen vastgesteld.

Gelet op het bovenstaande ziet de minister van Buitenlandse Zaken geen aanleiding om een toezichtarrangement op te stellen voor de FMO.

2. Bestuurlijke reactie van de minister van Justitie op de conclusie en aanbevelingen in hoofdstuk 10

In reactie op uw brief van 8 juli reageer ik hierbij op het conceptrapport (kenmerk 900484 R) "Verantwoording en toezicht bij rechtspersonen met een wettelijke taak, deel 5; Terugblik 2009", waarbij ik zal ingaan op de departementspecifieke conclusies en aanbevelingen.

Reviewbeleid

Ten aanzien van het reviewbeleid merkt u op "dat beleidsdirecties die slechts op een gering aantal rwt's toezicht houden, met instemming van DFEZ, kunnen afzien van het opstellen van een reviewplan of het houden van reviews". U kunt zich in dit laatste niet vinden. U vindt het van belang dat "bij alle rwt's structureel periodieke reviews worden uitgevoerd".

Het beleid dat binnen Justitie wordt gevolgd is in beginsel niet in strijd met uw bovenvermelde zienswijze. Alleen wordt ter voorkoming van ondoelmatig handelen het element proportionaliteit ingevoegd. In het reviewbeleid, zoals vastgelegd in het financieel-economische toezichtstatuut, wordt het tot de taak van de tweedelijns-toezichthouder gerekend om te toetsen of er door de beleidsdirectie een reviewbeleid is ontwikkeld, dat uitmondt in een reviewplan. Daarnaast wordt getoetst of dit plan wordt uitgevoerd en of er aan de uitkomsten van een gehouden review voldoende vervolg wordt gegeven.

Om de werklast niet onevenredig te laten toenemen (proportionaliteit) is verder bepaald dat, in geval het aantal instellingen waarop eerstelijns-toezicht wordt uitgeoefend beperkt is, danwel het financiële belang relatief gering is en er geen andere zwaarwegende argumenten zijn voor het houden van een review, er met instemming van de tweedelijns-toezichthouder kan worden afgezien van het uitvoeren van een review en/of het opstellen van een reviewplan.

De belangrijke criteria voor het bepalen van het bereik en diepgang van reviews zijn (niet limitatief):

- risico voor misbruik en oneigenlijk gebruik;
- complexe wet- en regelgeving;
- ervaringen uit accountantsrapporten en eerdere reviews.

⁶ Conform de indeling in uw rapport

Hoe complexer/risicovoller de processen, hoe belangrijker het uitvoeren van een review.

Directie Begrotingszaken

Bovenvermeld richtsnoer geeft voldoende waarborgen om de vereiste reviews te doen uitvoeren.

Ons kenmerk
BZ/2009/702 U

Bedrijfsvoering: borging publiek belang

U constateert dat "in de uitvoering van de risicoanalyses nog niet voor iedere rwt structureel aandacht aan integriteitszorg en bestuurskosten wordt gegeven".

Ter verbetering hiervan zal in de eerstkomende jaarplanaanschrijving specifieke aandacht worden gegeven aan dit punt, zodat de risicoanalyse wordt verbeterd.

Verantwoording door de Minister aan de Staten-Generaal

De door u gemaakte opmerkingen over het verantwoorden over onder andere de vermogenspositie van rwt's, de uitzonderingsrapportages en de bijdrage van rwt's aan het beleid, hebben een overheidsbreed karakter.

De Minister van Financiën vermeldt daarom in paragraaf 1 van zijn brief (kenmerk BZ/2009/702 U) dat "de informatie over rwt's in het departementale jaarverslag inderdaad het karakter van een uitzonderingsrapportage heeft". Het is volgens de Minister van Financiën niet de bedoeling en niet wenselijk dat in het departementale jaarverslag integraal over het functioneren en presteren van deze rechtspersonen wordt gerapporteerd. Wel zal de Minister van Financiën, met betrekking tot de bijlage Toezichtsrelaties, bij het departementale jaarverslag de voorgeschreven rapportagevorm, een uitzonderingsrapportage, verhelderen. De Minister van Financiën heeft in dat verband toegezegd dat hij uw aanbevelingen zal overnemen om in de toelichting bij de Rijksbegrotingvoorschriften (RBV) een aantal aandachtspunten op te nemen. Uiteraard zal ik te zijner tijd de door de Minister van Financiën aangepaste Rijksbegrotingvoorschriften naleven en het jaarverslag van Justitie in overeenstemming met de richtlijnen doen opstellen. Ik geef daarmee ook gevolg aan de vijfde aanbeveling die is opgenomen in paragraaf 9.3 van uw conceptrapport.

Conclusie en aanbevelingen

U heeft vijf aanbevelingen geformuleerd. Twee daarvan zijn geheel opgevolgd, namelijk het gebruik van inspectierapporten en het vastleggen van het reviewbeleid. Twee aanbevelingen zijn deels opgevolgd, te weten: integriteitszorg en het op een hoger peil brengen van het geautomatiseerde systeem TULP. Ten aanzien van de aanbeveling, integriteitszorg, heb ik hierboven gemeld dat dit in de eerstkomende jaarplanaanschrijving wordt opgenomen. Ik zal passende maatregelen treffen om het geautomatiseerde systeem TULP op een hoger peil te brengen. De vijfde aanbeveling ging over de verantwoordingsinformatie in het departementale jaarverslag. Ten aanzien van dit punt ben ik in afwachting van de aangepaste Rijksbegrotingsvoorschriften van het Ministerie van Financiën.

Tot slot beveelt u aan om te laten "onderzoeken of de in 2008 doorgevoerde veranderingen in de interne organisatie van het toezicht op de rwt's gevolgen heeft voor de basisdocumenten (algemene toezichtsvisie uit 2004 en het financieel economische toezichtstatuut 2007), waarin de uitgangspunten en inrichting van het toezicht zijn vastgelegd". Deze aanbeveling neem ik over.

3. Bestuurlijke reactie van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op de conclusie en aanbevelingen in hoofdstuk 11

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk
BZ/2009/702 U

Met belangstelling heb ik kennis genomen van uw conceptrapport "verantwoording en toezicht bij rechtspersonen met een wettelijke taak, deel 5 - terugblik 2009". Op het algemene deel van het rapport reageer ik samen met de minister van Financiën separaat. Hierbij treft u de reactie op het specifieke deel van het conceptrapport, voor zover het betrekking heeft op het ministerie van BZK.

Algemeen

Het verheugt mij dat u constateert dat het ministerie van BZK het toezicht sterker heeft verankerd in de toezichtcyclus en dat enkele aspecten verder zijn uitgewerkt in de toezichtvisie en toezichtarrangementen. De conclusie van de Algemene Rekenkamer in het rapport "verantwoording en toezicht bij rechtspersonen met een wettelijke taak, deel 5, 2006" dat het ministerie van BZK over het geheel genomen voldoende toezicht houdt op zijn rwt's, wordt in dit terugblikrapport bevestigd.

U ziet in de verantwoording over het toezicht aan de Staten-Generaal mogelijkheden voor verbetering. Voor mijn reactie op dit onderwerp sluit ik mij aan bij de rijksbrede reactie, waar dit onderwerp expliciet wordt behandeld.

Rechtmatigheid

U constateert dat de Onderzoeksraad voor de Veiligheid over het jaar 2007 geen rechtmatigheidsverklaring heeft, maar een getrouwbeeldverklaring. Ik kan u melden dat over het jaar 2008 een rechtmatigheidsverklaring is afgegeven.

4. Bestuurlijke reactie van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen op de conclusie en aanbevelingen in hoofdstuk 12

Aansluitend op de algemene bestuurlijke reactie van de ministers van Financiën en BZK, wil de minister van OCW naar aanleiding van hoofdstuk 12 van het conceptrapport het volgende opmerken. Daarbij wordt de indeling van dit hoofdstuk gevolgd.

N.a.v. de bevindingen uit het terugblikonderzoek:

Toezihtvisie en toezichtarrangementen

De Rekenkamer merkt op dat in de toezichtvisie "Toeziht in vertrouwen, vertrouwen in Toeziht" wel aandacht is besteed aan het afstemmen van het toezicht op het interne toezicht en op de horizontale verantwoording van de rwt's maar niet aan de aspecten van de bedrijfsvoering en prestatiegegevens. Deze constatering is op zich juist. Er ligt echter een duidelijke keuze aan deze constatering ten grondslag. Er is immers voor gekozen de departementale toezichtvisie niet - tussentijds - op deze aspecten aan te passen, maar deze aspecten wel mee te nemen in de afzonderlijke toezichtkaders, zoals het toezichtkader voor de sector PO dat in augustus 2009 van kracht is geworden. Het voornemen is de departementale toezichtvisie 2007-2011 eerst in 2010 te evalueren alvorens te bezien hoe deze een vervolg krijgt.

Hierbij wordt opgemerkt dat de algemene toezichtvisie van OCW uit gaat van afstemming van het interne toezicht en horizontale verantwoording met het verticale toezicht. Dit beeld is ook terug te vinden in de relatie met de musea en de cultuurfondsen. Immers de verzelfstandiging van de rijksmusea en de mate van autonomie die daarmee gepaard is gegaan veronderstelt al een afweging tussen het vertrouwen in het interne toezicht en de mate van verticaal toezicht. Bij de cultuurfondsen is expliciet sprake van een afstemming van het toezicht op het interne toezicht en horizontale verantwoording. Dit is ook in het toezichtarrangement opgenomen en

komt onder meer tot uitdrukking door de code cultuurfondsen, de publicatie van interne reglementen en bewaarprocedures en het interne toezicht rondom de verstrekking van subsidies.

Directie Begrotingszaken

Bij de voormalige rijksmusea kan een onderscheid gemaakt worden tussen het toezicht op de rijkscollectie dat bij de Erfgoedinspectie is belegd en het toezicht op de financiën en de prestaties dat bij de directie DCE is belegd.

Ons kenmerk
BZ/2009/702 U

Bij de Erfgoedinspectie wordt in 2009 e.v. de afstemming op het interne toezicht expliciet gemaakt. Waar het specifiek om het beheer van de rijkscollectie gaat zal de Erfgoedinspectie in 2009 voorstellen uitwerken voor de wijze waarop systeemtoezicht kan worden ingericht, aansluitend bij de wijze waarop de kwaliteitszorg, interne sturing en beheer bij musea ten aanzien van de rijkscollectie vormgegeven wordt.

Het toezicht op de financiën en prestaties bij de voormalige rijksmusea is niet expliciet afgestemd met het interne toezicht en horizontale verantwoording. Dit betekent niet dat het verticale toezicht niet afgestemd is op het interne toezicht. Het uitgangspunt van de OCW visie op toezicht waarin het verticale toezicht het sluitstuk is van intern toezicht en de horizontale verantwoording komt wel degelijk tot uitdrukking in de relatie met de musea. Dit komt onder meer tot uitdrukking in de wijze waarop de musea verzelfstandigd zijn en de invoering van het instrument van visitatie. De musea kennen een hoge mate van autonomie en het uitgangspunt is dat de Raad van Toezicht de eerst verantwoordelijke is voor het houden van toezicht op de instelling. Er wordt gewerkt aan een geïntegreerd toezichtarrangement waarin al deze impliciete uitgangspunten tot uitdrukking komen. Het resultaat wordt in 2010 verwacht. Voor de sector OWB geldt dat deze 4 RWT's kent die qua taak en organisatie zeer verschillend zijn. Dus is het interne toezicht per RWT ook anders ingericht. Vanuit OWB wordt gestreefd naar een gezamenlijke toezichtvisie voor de 4 instellingen, wat kan leiden tot verschillen ten opzichte van het interne toezicht van de verschillende RWT's. Waar mogelijk is er met het interne toezicht rekening gehouden.

Rechtmatigheid

OCW heeft 3 RWT's die over 2007 (nog) niet beschikken over een rechtmatigheidsverklaring:

1. Stichting Participatiefonds: De rechtmatigheidsverklaring 2007 wordt verwacht in september 2009. Een hiervoor noodzakelijke verklaring van UWV is reeds onlangs door UWV afgegeven.
2. NVAO: : Een rechtmatigheidsverklaring is op zijn vroegst mogelijk over het verslagjaar 2009. NVAO (Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie) is een samenwerkingsverband op basis van een verdrag tussen Vlaanderen en Nederland. Door de NVAO wordt in samenspraak met OCW onderzocht of het mogelijk is om vanaf 2009/2010 de accountant te verzoeken om voor de NVAO een rechtmatigheidsverklaring op te nemen in het jaarverslag.
3. COLO: Er zijn rechtmatigheidsverklaringen over de activiteiten die COLO uitvoert. Omdat OCW geen bijdrage verstrekt in de kosten van het apparaat, is de lijn tot op heden dat een rechtmatigheidsverklaring van COLO als instelling niet nodig is. Er zal worden onderzocht of het doelmatig is een dergelijke verklaring op te nemen in het jaarverslag van COLO.

Het gestelde dat de minister van OCW bereid was om ieder jaar voor iedere sector een expliciet oordeel over de rechtmatigheid aan de TK te verstrekken is niet juist. In mijn reactie op RWT-5 heb ik aangegeven deze aanbeveling van de AR niet over te nemen en overeenkomstig de Rijksbegrotingsvoorschriften alleen in bijzondere gevallen mededeling te doen(uitzonderingsrapportage). Ik ondersteun de toezegging gedaan in de algemene reactie van Financiën om de informatievoorziening aan de Staten –generaal te verbeteren.

Bedrijfsvoering

Directie Begrotingszaken

De Rekenkamer stelt dat de minister geen gevolg heeft gegeven aan de toezegging in de toezichtarrangementen om per sector aandacht te geven aan het bepalen van de aspecten van de bedrijfsvoering van RWT's waarvoor het ministerie zich verantwoordelijk acht.

Ons kenmerk
BZ/2009/702 U

Deze toezegging heeft mijn ambtsvoorganger inderdaad gedaan in haar reactie op het conceptrapport RWT-5:

In de toezichtarrangementen per sector zal worden aangegeven:

- hoe het toezicht door of namens de minister is afgestemd op het interne toezicht en de horizontale verantwoording door RWT's
- over welke aspecten van de bedrijfsvoering de RWT's zich richting het ministerie of de toezichthouders moeten verantwoorden, gelet op het publieke belang. Ik voel er niet voor sommige onderwerpen (zoals integriteit en bestuurskosten) bij voorbaat tot onderwerp van toezicht te maken.
- welke prestatiegegevens de RWT's moeten leveren.

Primair zijn de RWT's zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs en bedrijfsvoering en kennen ze een grote mate van autonomie. In eerdere reacties is aangegeven dat op bepaalde aspecten van bedrijfsvoering van de RWT's wel degelijk toezicht wordt uitgeoefend namelijk op die aspecten van bedrijfsvoering die het publieke belang raken. Echter niet alle aspecten van bedrijfsvoering worden gecontroleerd omdat de instellingen autonoom zijn in hun bedrijfsvoering en de bestuurlijke verhouding niet zodanig is ingericht dat op alle aspecten van bedrijfsvoering gecontroleerd zou moeten worden. In de risico-analyse wordt gekeken naar de naleving van de wettelijke vereisten, opbrengsten, onderwijsproces, examinering, financiële positie en financiële rechtmatigheid. Wanneer een kwaliteitsonderzoek plaatsvindt kijkt de inspectie ook naar het bestuurlijk vermogen (intern toezicht, kwaliteitszorg) en indien zich ernstige risico's voor doen ook naar de kwaliteit van management en personeel. Eveneens worden themaonderzoeken gericht op aspecten van het functioneren van de bedrijfsvoering die het publieke belang raken (naleving van onderwijstijd, functioneren van de klachtenvoorziening en bestuurlijk vermogen). In de verdere ontwikkeling van het toezicht zal bekeken worden of het functioneren van de relevante aspecten van de bedrijfsvoering afdoende in het toezicht zit of extra aandacht nodig heeft.

In het verticale toezicht baseert de inspectie zich op de prestatiegegevens van de RWT's. In ontwikkeling is het integreren van de prestatiegegevens die horizontaal en verticaal worden verstrekt tot een jaarlijks verantwoordingsdocument.

Naar mijn mening is er voor de onderwijsinstellingen wel degelijk toezicht op de voor het publieke belang relevante aspecten van de bedrijfsvoering:

- de kwaliteit van de dienstverlening is het belangrijkste element van de bedrijfsvoering. En daar houdt de inspectie dus toezicht op.
- ook op heffingen door de RWT's (collegegelden en ouderbijdragen etc.) wordt toezicht gehouden (via de instellingsaccountants en door eigen onderzoeken van de inspectie).
- de Inspectie houdt ook toezicht op uitkomsten van de financiële bedrijfsvoering.

Van alle RWT's volgt de Inspectie de financiële positie en resultaten. De Inspectie voert onderzoeken uit als er sprake lijkt te zijn van risico's voor de continuïteit omdat dan de kwaliteit van de publieke dienstverlening in gevaar zou kunnen zijn.

Met de cultuurfondsen zijn, net als met de musea, prestatieafspraken gemaakt. Deze prestatieafspraken met de fondsen hebben ook betrekking op de bedrijfsvoering zoals de doorlooptijd van subsidieaanvragen en de gemaakte kosten per subsidieaanvraag. Bij de musea worden tevens afspraken over de bedrijfsvoering gemaakt voor zo ver ze een relatie hebben met de beleidsdoelstellingen of de ministeriele verantwoordelijkheid. Openingstijden, om cultuur toegankelijk te maken, is daar een voorbeeld van evenals het instellen van een eigen

inkomstennorm in de nabije toekomst. Tevens geldt uiteraard ook voor de musea de Balkenende norm.

Directie Begrotingszaken

Verantwoording door de minister aan de Staten-Generaal

Ons kenmerk
BZ/2009/702 U

Ik ondersteun het voornemen zoals opgenomen in de algemene reactie van BZK en Financiën om in de Rijksbegrotingsvoorschriften aandacht te besteden aan de wijze waarop de uitzonderingsrapportage vorm kan worden gegeven. Voor wat betreft de tariefgefinancierde RWT's en informatie over de vermogenspositie van RWT's verwijs ik ook naar deze algemene reactie.

Overige aanbevelingen

Prestatie-informatie

De Rekenkamer constateert dat de ontwikkeling naar een geïntegreerd jaardocument zich in de laatste fase bevindt. Inmiddels is vastgelegd welke prestatie-indicatoren in het geïntegreerd jaardocument van de RWT's in de bve-sector worden opgenomen. Het geïntegreerd jaardocument bevat de jaarrekening, jaarverslag en de resultatenbox met de set van afgesproken prestatie-indicatoren. De RWT's gaan in 2009 toewerken naar verantwoording via het geïntegreerd jaardocument volgens de afgesproken set van indicatoren. Formeel zullen de RWT's over 2010 via het geïntegreerd jaardocument verantwoording afleggen. Voor de Kenniscentra voor Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven zal dit waarschijnlijk een jaar later gebeuren.

Commissariaat voor de media

Bij de sector Media, Letteren en Bibliotheken is medio 2009 een werkgroep gestart met vertegenwoordigers van OCW/MLB en het Commissariaat voor de Media en de Nederlandse Publieke Omroep om een toezichtsinstrumentarium te ontwikkelen en de onderlinge afstemming over het toezicht te verbeteren. Hiermee wordt aandacht gegeven aan de afstemming van het toezicht op het interne toezicht en op de horizontale verantwoording. De rapportage van deze werkgroep zal in het najaar van 2009 plaatsvinden.

5. Bestuurlijke reactie van de minister van Financiën op de conclusie en aanbevelingen in hoofdstuk 13

Bij het ministerie van Financiën is een beperkte inspanning geconstateerd om het toezicht op de rwt's te versterken. Deze constatering is gebaseerd op de volgende overwegingen:

- a. het reviewbeleid is niet uitgewerkt;
- b. het ontbreekt aan een departementsbrede toezichtvisie;
- c. er zijn geen toezichtarrangementen voor de afzonderlijke rwt's opgesteld terwijl het door het departement gekozen alternatief, het opstellen van controleprotocollen voor DNB en de AFM, nog geen definitieve status heeft.

Daarnaast geeft u mij in overweging om, gezien de recente negatieve gebeurtenissen op de financiële markten, extra aandacht te besteden aan de integriteit van markttoezichthouders.

De door de Rekenkamer genoemde overwegingen zijn deels ook terug te vinden in het op 25 juni jl. verschenen rapport Weloverwogen toezicht: analyse van departementale toezichtvisies. Uit het bijbehorende persbericht is op te maken dat het ontbreken van een toezichtvisie niet zo zeer het probleem is als wel de bestaande onduidelijkheid omtrent de inrichting van het toezicht (op toezicht). Een aspect dat ook ter sprake is gekomen tijdens een op 25 juni gevoerd algemeen overleg in de Tweede Kamer waarbij ik onder meer heb aangegeven dat het ook voor de toezichthouder op de toezichthouder vervelend is wanneer hierover twijfel bestaat. Het is

mijn inschatting dat deze twijfel mede in de hand is gewerkt door het institutionele kader waarbinnen het toezicht op het financiële toezicht zich afspeelt. Weliswaar bevat dit kader voor de minister een aantal specifieke bevoegdheden doch deze zijn, vanwege het beginsel van toezicht op afstand, in beginsel beperkt. Tijdens de evaluatie van de Wet op het financieel toezicht zal hieraan aandacht worden besteed. De door de Rekenkamer geschetste onduidelijkheid omtrent de inrichting van het toezicht, zal, voor zover het de toezichthouders op de financiële markten betreft, via toezichtvisies, toezichtarrangementen en controleprotocollen worden weggenomen.

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk
BZ/2009/702 U

De aanbeveling om extra aandacht te besteden aan de integriteit van markttoezichthouders is gedaan in het verlengde van een eerder gevoerde discussie over de (mogelijke) samenstelling van de Raad van Toezicht bij de AFM. Zie hiervoor Kamerstuk 30 850, nr. 7, pagina 60 waarin o.m. het eerder door mij ingenomen standpunt is beschreven. Mede omdat ik geen verband zie tussen de Rekenkamer gesuggereerde recente negatieve gebeurtenissen op de financiële markten en de integriteit van markttoezichthouders, zie ik geen aanleiding om terug te komen op het eerder ingenomen standpunt. Ten slotte attendeer ik u erop dat, in tegenstelling met hetgeen hierover in het conceptrapport is opgenomen, de AFM m.i.v. haar jaarverslag over 2007 openbaar maakt of zich situaties hebben voorgedaan waarbij één van de leden van de RvT gebruik heeft gemaakt van het statutaire verschoningsrecht in verband met het voorkomen van belangenverstrengeling.

6. Bestuurlijke reactie van de minister van Defensie op de conclusie en aanbevelingen in hoofdstuk 14

Onderstaand treft u mijn reactie op uw conclusies en aanbevelingen op hoofdstuk 9, ministerie van Defensie van uw onderzoek `verantwoording en toezicht bij rechtspersonen met een wettelijke taak, deel 5, terugblik 2009.

U stelt vast dat de verbetering van de informatievoorziening van de SZVK in het jaarverslag voor verbetering vatbaar is. Ik laat bezien in hoeverre de informatie over aantallen deelnemers en de vermogenspositie van het SZVK weer kunnen worden opgenomen in het jaarverslag. Het jaarverslag van de SZVK zal conform uw aanbeveling, voortaan beschikbaar worden gesteld via het internet.

De afbouw van de reserves is nog in ontwikkeling. Met de SZVK worden nadere afspraken gemaakt over de afbouw van de reserves, de Tweede Kamer wordt hierover periodiek geïnformeerd.

7. Bestuurlijke reactie van de minister van Volkshuisvesting, ruimtelijke Ordening en Milieubeheer op de conclusie en aanbevelingen in hoofdstuk 15

Hierbij ontvangt u, zoals u met uw brief van 8 juli 2009 hebt gevraagd, mede namens mijn collega, de minister voor Wonen, Wijken en Integratie, mijn reactie op het conceptrapport Verantwoording en toezicht bij rechtspersonen met een wettelijke taak, deel 5: terugblik 2009. In mijn brief ga ik uitsluitend in op eventuele bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer bij mijn ministerie en het ministerie voor Wonen, Wijken en Integratie.

Allereerst doet het mij deugd te vernemen dat u tot een positief oordeel komt over de wijze waarop mijn ministerie (en dat van mijn collega voor Wonen, Wijken en Integratie) het toezicht op rwt's heeft vormgegeven, met daaraan toegevoegd dat VROM volgens u het meest voldoet aan de voorwaarden van een waardevolle uitzonderingsrapportage.

In uw brief verzoekt u mij aan te geven hoe ik met de conclusies en aanbevelingen uit het rapport zal omgaan. In uw rapport plaatst u een kritische kanttekening bij het reviewbeleid van VROM (en WWI) en wel bij de intentie dat reviews alleen worden uitgevoerd als signalen daartoe aanleiding geven.

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk
BZ/2009/702 U

Wat het reviewbeleid betreft blijf ik bij mijn intentie en sluit daarmee aan bij hetgeen Financiën daarover als reactie opneemt in het rapport van de Algemene Rekenkamer bij de jaarverantwoording 2008 (Kamerstukken II, 2008-2009, 31 924, nr. 2). "Een review is pas dan aan de orde als er signalen zijn over een slechte kwaliteit van de accountantscontrole. Hierbij moet worden opgemerkt dat het vragen van een accountantsverklaring reeds een extra zekerheidsmiddel is bij een financiële verantwoording. [...] Indien een beleidsdirectie aan de hand van een risicoanalyse tot de conclusie komt dat er een verhoogd risico is op onrechtmatig bestede middelen, ondanks een ontvangen accountantsverklaring die het tegendeel onderschrijft, kan zij aan haar auditdienst een verzoek doen tot het laten uitvoeren van een review." Daaraan wil ik graag toevoegen dat de toezichtvisie van VROM (en WWI) de titel heeft meegekregen 'toezicht op basis van vertrouwen', waarmee de bovenstaande redeneerlijn – ook ter vermindering van de toezichtslast – wordt onderschreven.

In deel I (rijksbrede rapportage) geeft u aan dat de meeste departementen, waaronder VROM en WWI, in hun departementale begrotingen of jaarverslagen niet aangeven hoeveel publiek geld de rwt's uit premies en tarieven ontvangen.

De rwt's VROM/WWI beschikken over een vermogen waarvan de grenzen zijn bepaald door middel van generieke en specifieke wet- en regelgeving. Over aanpassingen – bijvoorbeeld tariefswijzigingen of heffingen – wordt de Tweede Kamer altijd en tijdig geïnformeerd. Zoals u aangeeft in uw rapport ontvangt de Tweede Kamer het jaarverslag met daarin de actuele standen wat betreft het eigen vermogen en diverse voorzieningen van zowel het Kadaster als het Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting. Dit acht ik voldoende wat betreft het informeren van de Tweede Kamer over inkomsten en vermogensposities.

Ik kan u ten slotte melden dat het toezichtarrangement voor de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak gereed is en voorlicht ter ondertekening door de beide partijen.

8. Bestuurlijke reactie van de minister van Verkeer en Waterstaat op de conclusie en aanbevelingen in hoofdstuk 16

Voor wat betreft de algemene opmerkingen uit het onderzoek, sluit ik mij aan bij de beantwoording van mijn ambtsgenoten van BZK en Financiën. Hieronder ga ik in op de conclusies en aanbevelingen zoals u deze voor mijn ministerie hebt weergegeven in uw rapportage.

U constateert dat het toezicht op RWT's bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat is verbeterd. Ik ervaar dit als een steun in de rug voor de ingezette lijn die het ministerie de afgelopen jaren heeft ingezet. Het is dan ook mijn intentie op deze voet verder door te gaan. Het is goed te zien dat de Algemene Rekenkamer het oprichten van een centrale toezichteenheid ondersteunt. Ik verwacht dan ook dat met de toezichteenheid er een belangrijke verdere impuls gegeven kan worden aan het toezicht en dat openstaande punten op deze manier beter ingevuld kunnen gaan worden. De toezichteenheid zal zich ook gaan richten op het periodiek (laten) uitvoeren en verbeteren van reviews.

U merkt terecht op dat op enkele punten mijn ministerie nog niet op orde is voor wat betreft toezichtarrangementen en/of rechtmatigheidsverklaringen.

Voor het Loodswezen geldt dat het toezicht hierop inmiddels is overgedragen aan de NMa om redenen van efficiency en transparantie in het toezicht op het Loodswezen. De bepalingen uit de Wet markttoezicht registerloodsen vormen het toezichtarrangement voor het Loodswezen (dit is ingegaan in 2008). U stelt terecht vast dat voor het Loodswezen nog geen rechtmatigheidsverklaring is afgegeven. Mijn ministerie voert uitsluitend nog meta-toezicht uit en kan waar nodig en gewenst, beleidsregels stellen voor het toezicht door de NMa. Met het overdragen van het toezicht aan de NMa is geregeld dat het Loodswezen verplicht is een jaarlijkse rechtmatigheidsverklaring af te geven die getoetst wordt door een accountant. De aandelen van de Westerscheldetunnel zijn inmiddels in hun geheel door mijn ambtsgenoot van Financiën overgedragen aan de provincie Zeeland. Ik zal hierop geen verdere actie meer ondernemen. Mijn collega en ik treden binnenkort met u in overleg of de RWT status voor de Westerscheldetunnel nog van toepassing is.

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk
BZ/2009/702 U

Voor de HISWA Vereniging zal ik op het punt van de rechtmatigheid geen actie ondernemen om redenen van doelmatigheid en het geringe belang en de kleine publieke taak van de HISWA Vereniging. Wel zal ik het toezichtarrangement opstellen. Het is de bedoeling dat op zeer korte termijn de HISWA Vereniging haar ZBO status zal verliezen als gevolg van de Kaderwet ZBO's.

9. Bestuurlijke reactie van de minister van Economische Zaken op de conclusie en aanbevelingen in hoofdstuk 17

Met belangstelling heb ik het concept rapport Verantwoording en toezicht bij rechtspersonen met een wettelijke taak, deel 5 – Terugblik 2009 gelezen. In mijn reactie ga ik alleen in op aspecten die niet al in algemene zin in de bestuurlijke reactie van de Minister van Financiën zijn opgenomen.

Toezichtvisie

Zoals door u is geconstateerd, wordt op dit moment gewerkt aan een vernieuwing van de opzet van de toezichtvisie, waarbij onderscheid wordt gemaakt naar de verschillende typen uitvoeringsorganisaties en de daarop aangepaste manieren van toezicht en verantwoording. Deze nieuwe toezichtvisie zal uiteraard binnen het ministerie worden uitgedragen.

Toezichtarrangementen

De bestaande individuele toezichtarrangementen zullen worden getoetst aan de nieuwe toezichtvisie. Uw opmerking, dat het toezichtarrangement voor de OPTA verouderd is, behoeft enige nuancering: het toezichtarrangement voor OPTA bestaat uit meerdere lagen. De belangrijkste laag, gevormd door de Wet OPTA, is niet verouderd, maar wordt momenteel wel aangepast aan de Kaderwet ZBO. Alleen enkele onderliggende documenten dateren nog uit 1997. Deze zijn in de loop van de tijd meerdere malen doorgelicht, waarbij - los van enkele aan te passen verwijzingen naar het ministerie van Verkeer en Waterstaat - is vastgesteld dat er geen inhoudelijke wijzigingen nodig zijn.

Rechtmatigheid

Voor 2008 zijn voor de waarborginstellingen Edelmetaal Waarborg Nederland (EWN) en WaarborgHolland rechtmatigheidsverklaringen afgegeven, waarbij voor EWN een oordeelonthouding is gegeven. Dit zal in 2009 naar verwachting niet meer het geval zijn, omdat EWN heeft aangegeven gedurende 2008 de oorzaak voor de oordeelonthouding te hebben weggenomen.

Ik merk voorts op dat voor wat betreft het Nederlands Instituut voor Vliegtuigontwikkeling en Ruimtevaart (NIVR) voor zowel 2007 als 2008 accountantsverklaringen bij de respectievelijke

jaarrekeningen zijn afgegeven. In beide gevallen wordt in deze verklaringen gerefereerd aan het controleprotocol voor het NIVR.

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk
BZ/2009/702 U

Publieke verantwoording door de rwt's

In de Kaderwet ZBO's is opgenomen dat ZBO's een jaarverslag aan de beide Kamers en aan de Minster moeten sturen. Ik heb aan de Tweede Kamer meegedeeld dat de waarborginstellingen onder de Kaderwet zullen worden gebracht. Voorzien wordt dat het voorstel voor de Wet aanpassing van EZ-instellingswetten aan de Kaderwet ZBO's binnen enkele weken bij de Tweede Kamer wordt ingediend. Daarmee zal er een publicatieplicht van de jaarverslagen van de waarborginstellingen komen.

Ik zal bezien of als nadere invulling op de nu al beschikbare informatie op de COVA-website ook een publiek jaarverslag van COVA via internet zal worden gepubliceerd. Met ingang van 2008 zal er een publiek jaarverslag van VSL (dochterbedrijf Nederlands Meetinstituut) op internet beschikbaar komen.

10. Bestuurlijke reactie van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op de conclusie en aanbevelingen in hoofdstuk 18

Mijn dank voor uw conceptrapport over 'Verantwoording en toezicht bij rechtspersonen met een wettelijke taak, deel 5, terugblik 2009'. Ik heb het met belangstelling gelezen. Hierbij deel ik u het volgende mee.

Voor deel 1 van het onderzoek verwijs ik u naar de gecoördineerde reactie welke u wordt aangeboden door het ministerie van Financiën en ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties namens alle departementen betrokken bij dit onderzoek.

Voor deel 2 van het onderzoek gaat u specifiek in op het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. In dit deel geeft u aan dat er twee aanbevelingen open staan, namelijk het zorgen voor waarborgen voor betrouwbaarheid en validiteit van de prestatie-informatie en het opnemen van informatie in het departementale jaarverslag over de opbouw van vermogens en de ontvangsten uit tarieven bij rwt's.

Voor de eerste aanbeveling 'zorgen voor waarborgen voor betrouwbaarheid en validiteit van de prestatie-informatie' gebruikt LNV wel degelijk instrumenten (op basis van risico-inschattingen) om de kwaliteit van de taakuitvoering te meten bij externe organisaties. Bijvoorbeeld door het regelmatig uitvoeren van onafhankelijke audits (Staatsbosbeheer). Dit kan structureel of incidenteel zijn. Een ander (structureel) instrument is het meten van kwaliteit door middel van operationeel toezicht (uitgevoerd door de Plantenziektkundige dienst) op bijvoorbeeld de keuringsinstellingen.

Voor de opvolging tweede aanbeveling sluit ik aan bij de reactie van het ministerie van Financiën en Binnenlandse Zaken.

11. Bestuurlijke reactie van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op de conclusie en aanbevelingen in hoofdstuk 19

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van het conceptrapport Verantwoording en toezicht bij rechtspersonen met een wettelijk taak, deel 5 - Terugblik 2009. In deze Terugblik staat de vraag centraal of uw aanbevelingen en de daarop door mijn voorganger gedane toezeggingen uit het gelijknamige rapport uit 2006 opvolging hebben gekregen. Het rapport bevat een rijksbrede en een departementale rapportage. Met dit schrijven geef ik mijn reactie op het departementale deel van het rapport. De minister van Financiën gaat, mede namens de

minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en in afstemming met mij, in zijn bestuurlijke reactie in op het rijksbrede deel van het rapport.

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk
BZ/2009/702 U

Met instemming heb ik kennisgenomen van het algemene beeld van mijn departement dat naar voren komt uit het onderzoek. Het positieve beeld dat u in 2006 vaststelde, wordt in het huidige rapport bevestigd. U geeft aan dat ook nu sprake is van een in opzet sluitende toezichtsketen van informatieverzameling, oordeelsvorming en interventie. U stelt vast dat alle bij het RWT 5 gedane toezeggingen door mij zijn nagekomen. Ik stel dan ook met genoegen vast dat u mijn departement op alle door u gehanteerde thema's positief beoordeeld. Dit komt overeen met mijn beeld dat mijn departement de aansturing van de RWT's op een goede wijze heeft georganiseerd.

Tegelijkertijd concludeert u dat er nog een beperkt aantal aandachtspunten is. Op deze punten ga ik hieronder in.

Toezichtsvisie

U geeft aan het te betreuren als de Inspectie Werk en Inkomen haar toezicht met ingang van 2010 op de SUWI- rwt's beperkt tot toezicht op systeemniveau. In het licht van onder meer het rijksbrede programma Vernieuwing Toezicht, de fusie van UWV/CWI en de kabinetsreactie op de uitkomsten van de commissie Oosting over interbestuurlijk toezicht heeft een nadere precisering van de visie op de taken van de Inspectie Werk en Inkomen plaatsgevonden. Deze verandering in toezicht, die ik bij brief van 4 maart 2009 aan de Tweede Kamer heb aangeboden (Kamerstukken II 2008/'09, 26 448, nr. 395), vindt plaats na wetswijziging en past in een ontwikkeling van een professionalisering en versterking van de directe sturingsrelatie.

Zoals ik ook in mijn reactie (RUA/A/2009/9814) bij uw rapport "Weloverwogen toezicht; Een analyse van departementale toezichtvisies", heb aangegeven, zal ik in 2009 een start maken met het actualiseren van de sturings- en toezichtsvisie. Ik zal daarbij o.a. de nieuwe visie op de taak van de Inspectie Werk en Inkomen betrekken zodat een juiste en doeltreffende verantwoordelijkheidsverdeling en samenhang tussen sturing en toezicht geborgd blijft.

Rechtmatigheid

Voor wat betreft de rechtmatigheid van de uitkeringsverstrekking ben ik, zoals u vaststelt, in overleg met het UWV getreden om te komen tot structurele verbeteringen. De UWV-brede rechtmatigheid bedroeg in 2008 98,5% en ligt daarmee nog iets onder de norm van 99%. De rechtmatigheid blijft daarmee een aandachtspunt. Ik heb het UWV in mijn reactie op het jaarverslag 2008 dan ook verzocht de maatregelen om de rechtmatigheid te verbeteren in 2009 te continueren.

Informatie over prestaties van rwt's

Ten aanzien van de betrouwbaarheid van de niet-financiële informatie van de SUWI-rwt's heb ik een normenkader opgesteld voor het toetsen hiervan. Ook heb ik in samenwerking met de SUWI-rwt's en de Inspectie Werk en Inkomen een handreiking opgesteld waarin de normen op procesniveau zijn uitgewerkt. Hiermee ben ik, zoals u vaststelt, de toezeggingen aan u nagekomen. Uiteraard blijft de kwaliteit van de prestatie-informatie de komende tijd mijn aandacht houden. Behalve dat in 2008 ook de kengetallen onder het normenkader 'betrouwbaarheid niet-financiële informatie' zijn gebracht, heb ik in het kader van de wetswijziging SUWI tevens de zogenaamde resultaatgebieden waarop de prestatie-indicatoren betrekking hebben bij Algemene Maatregel van Bestuur vastgelegd. Door het scherp definiëren

en vastleggen van de beoogde resultaten, wordt mede bijgedragen aan de verdere borging van de kwaliteit van de prestatie-informatie.

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk
BZ/2009/702 U

Verantwoording aan Staten-Generaal

Met betrekking tot de verantwoording aan de Staten-Generaal doet u een aantal rijksbrede aanbevelingen, dat ook van toepassing is op mijn departement. Voor een reactie hierop verwijs ik u naar de bestuurlijke reactie van de minister van Financiën. Specifiek beveelt u mij aan in het departementale jaarverslag een verwijzing op te nemen naar de jaarverslagen van de rwt's. In dit kader wil ik u erop wijzen dat in het SZW jaarverslag 2008 expliciet wordt verwezen naar de aanbiedingsbrief bij de jaarverslagen 2008 van de SUWI-zbo's. Hiermee geef ik reeds invulling aan uw aanbeveling.

12. Bestuurlijke reactie van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de staatsecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport op de conclusie en aanbevelingen in hoofdstuk 20

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van het conceptrapport 'Verantwoording en toezicht bij rechtspersonen met een wettelijke taak, deel 5; Terugblik 2009'. Hierbij reageren wij op de aanbevelingen uit het gedeelte van het rapport dat specifiek ingaat op het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

U constateert dat het ministerie van VWS twee aanbevelingen uit RWT 5 volledig heeft opgevolgd: het toepassen van een risicoanalyse bij het toezicht op de bedrijfsvoering en het overwegen om het reglement voor de bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur van de Pensioens- en Uitkeringsraad (PUR) te actualiseren.

Omtrent de drie aanbevelingen die volgens u deels zijn opgevolgd, kunnen wij u het volgende melden:

- Tussen het ministerie van VWS en de PUR is contact geweest over de toepasbaarheid van het beoordelingskader voor de zorg-zbo's voor RWT's. Wij constateren dat de verschillen tussen zorg-zbo's en de PUR te groot zijn voor toepasbaarheid van het beoordelingskader. Per 1-1-2011 zal overigens een groot deel van de werkzaamheden van de PUR worden overgedragen aan de SVB. Ook door deze ontwikkeling is de invoering van het beoordelingskader voor de PUR niet meer opportuun.
- De door u genoemde tweede deels opgevolgde aanbeveling betreft het openbaar maken van de nevenfuncties van de leden van de Raad van Bestuur van zowel de PUR als van ZonMw. Voor beide uitvoeringsorganisaties geldt dat deze aanbeveling reeds is uitgevoerd.
- Voor de derde deels opgevolgde aanbeveling, te weten het jaarverslag van ZonMw inclusief de reactie van de minister elk jaar aan de Tweede Kamer sturen, kunnen wij u melden dat dit jaar (conform voorgaand jaar) het jaarverslag van ZonMw over 2008 door VWS aan de Tweede Kamer is verzonden.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en verwijzen u voor deel 1 van dit onderzoek naar de gecoördineerde reactie van het ministerie van Financiën en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, namens alle departementen betrokken bij dit onderzoek.

Appendix

Rwt's waarbij over 2005 en 2007 volgens de AR geen rechtmatigheidsverklaring was, en de stand van zaken betreffende rechtmatigheid medio 2009

Ministerie	RWT	2005 Stand	2007 Visie AR	Huidige Stand 2009
EZ	WaarborgHolland	geen	ontbreekt	Wordt verwacht voor 2008
Justitie	Commissie Schadefonds Geweldsmisdrijven (SGM)	geen	ontbreekt	Rechtmatigheid geborgd door verklaringen DAD
OCW	Stichting Participatiefonds	geen	ontbreekt	Wordt verwacht voor 2007, komt later vanwege UWV verklaring
VenW	Nederlands Loodswezen BV en drie regionale loodsencorporaties	geen (4)	ontbreken (4)	Samenhangend met recente wetswijzigingen en wijzigingen in de toezichtstructuur, is voorzien in rechtmatigheidsverklaringen.
FIN	Vereniging Nederlands Bureau der Motorrijtuigenverzekeraars	geen	ontbreekt	Kleine RWT: verklaring ondoelmatig

Rwt's die volgens de AR voor het eerst over 2007 geen rechtmatigheidsverklaring hebben en de stand van zaken betreffende rechtmatigheid medio 2009

Ministerie	RWT	2007 Visie AR	Stand van zaken medio 2009
BZK	Onderzoeksraad voor de Veiligheid (OvV)	ontbreekt	Rechtmatigheidsverklaring voor 2008 is afgegeven.
OCW	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)	ontbreekt	Rechtmatigheidsverklaringen zullen conform het Belgisch Nederlandse verdrag dat ten grondslag ligt aan de NVAO worden vormgegeven.
OCW	COLO (vereniging van de kenniscentra voor beroepsonderwijs en bedrijfsleven)	ontbreekt	Bij de activiteiten worden rechtmatigheidsverklaringen af gegeven. Onderzocht wordt of het doelmatig is voor COLO als instelling ook een rechtmatigheidsverklaring af te geven.
VenW	NV Westerscheldetunnelmaatschappij	ontbreekt	Overleg over RWT- status vanwege de overdracht naar provincie.
VenW	HISWA Vereniging	ontbreekt	Geringe wettelijke taak: verklaring ondoelmatig
EZ	Nederlands Instituut voor Vliegtuigontwikkeling en Ruimtevaart (NIVR)	ontbreekt	Verklaring over 2008 wordt nog verwacht
LNV	Bureau Erkenningen van de AOC Raad	ontbreekt	Rechtmatigheidsverklaring wordt bij de verantwoording over 2009 opgeleverd

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk
BZ/2009/702 U